

Biroul permanent al Senatului
Bp 225 128.5.2019

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
Înregistrat nr. 2855
Data 07.06.2019

Parlamentul României

Senat

Către,

BIROUL PERMANENT AL SENATULUI

În temeiul dispozițiilor art.74 alin.(4) din Constituția României precum și ale art. 88 din Regulamentul Senatului, republicat, vă înaintez, alăturat, ***Propunerea legislativă privind regimul juridic al ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, și unele măsuri privind protejarea Cetăților dacice din munții Orăștie***, adresând rugămintea de a fi supusă dezbaterii și adoptării Plenului Senatului.

INIȚIATOR:

Senator,

Salan Viorel

Lege privind regimul juridic al ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, și unele măsuri privind protejarea Cetăților dacice din munții Orăștie

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
Înregistrat nr. <u>2855</u>
Data <u>07-08-2013</u>

Expunere de motive

Ansamblul de șase monumente situate în județele Hunedoara (Sarmizegetusa Regia - Grădiștea de munte, Costești - Blidaru, Cetățuie, Piatra Roșie, Bănița) și Alba (Căpâlna) datează din vremea Regatului Dac) Sec I î Hr – începutul sec. II d.Hr.). După cucerirea romană din 106, zona a fost evacuată, iar de-a lungul secolelor, cetățile și așezările dacice au fost acoperite de păduri.

La începutul sec. Al XIX-lea, zona a intrat în atenția autorităților, după ce localnicii au descoperit mai multe tezaure. Până la primul Război Mondial, au fost mai multe campanii de cercetări, în condiții dificile din cauza accesului, dar multe piese s-au pierdut sau au fost distruse. La începutul anilor 50 au debutat campanii arheologice ample, sub conducerea istoricului Constantin Daicoviciu, cel care a și stabilit denumirea de "Cetăți dacice din Munții Orăștie" și a propus Academiei Române, în 1953, să declare zona ca rezervație arheologică.

În 1999, toate cele 6 cetăți au fost înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, iar din 2001, prin noua Lege a monumentelor istorice, acestea au fost înscrise pe lista monumentelor separat, fără a se mai pune problema unei rezervații arheologice. În 2006, printr-un ordin al Ministerului Culturii și Cultelor, zona celor 6 cetăți au fost desemnate ca "zonă arheologică de interes prioritar".

Cetățile dacice din Munții Orăștiei incluse pe Lista Patrimoniului Mondial în 1999, în cadrul celei de-a 23-a sesiuni a World Heritage Committee al UNESCO, desfășurate la Marrakech, Maroc sunt următoarele:

- Cetatea dacică de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia, capitala Regatului Dac - este localizată în satul Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara, cod LMI HD-I-s-A-03190, împreună cu așezarea Fețele Albe cod LMI HD-I-s-A-03196
- Cetatea dacică de la Costești - Cetățuie - localizată în satul Costești, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara, cod LMI HD-I-s-A-03178.
- Cetatea dacică de la Costești - Blidaru - localizată în satul Costești, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara, cod LMI HD-I-s-A-03181.
- Cetatea de la Luncani - Piatra Roșie - localizată în apropierea satului Alunu, comuna Boșorod, județul Hunedoara, cod LMI HD-I-s-A-03200.
- Cetatea dacică de la Bănița - Bănița - localizată în satul Bănița, comuna Bănița, județul Hunedoara, cod LMI HD-I-s-A-03156.
- Cetatea dacică de la Căpâlna - Căpâlna - satul Căpâlna, comuna Săsciori, județul Alba, cod LMI AB-I-s-A-00020.

Principalele probleme identificate în prezent sunt cele privind statutul juridic al terenurilor, desemnarea unor administratori, lipsa căilor de acces, suprapunerea, pe aceeași suprafață a statutului de sit arheologic cu cel de arie naturală protejată, lipsa pazei, ceea ce duce la braconajul artefactelor, ceea ce constituie amenințări la adresa acestor obiective. Toate acestea rămân probleme nerezolvate timp de 20 de ani, de când Cetățile dacice din Munții Orăștiei, recunoscute pentru unicitatea lor în lume, au fost înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Cu o singură excepție, cea de la Sarmisegetuza Regia, unde Consiliul Județean a devenit administratorul sitului, restul cetăților sunt o invitație deschisă pentru căutătorii de comori, cât timp nimeni nu le are în administrare și nu se ocupă de ele. Centrul Patrimoniului Mondial UNESCO a trimis o atenționare prin care își exprimă îngrijorarea pentru starea cetăților dacice, iar tonul este unul imperativ, UNESCO solicitând un raport detaliat privind starea de conservare și pune problema unei noi examinări tehnice. Riscul este acela de a pierde statutul oferit de forul internațional, iar pentru asta se fac vinovați toți cei care nu au reușit să ofere reglementări clare, care să ducă la remedierea tuturor aspectelor semnalate.

Considerăm că încredințarea administrării cetăților dacice către consiliul județean, este cea mai bună soluție în contextul actual, având în vedere modelul de administrare, ca exemplu de bună practică, pe care Consiliul județean Hunedoara îl exercită / îl derulează la Sarmizegetusa Regia-Grădiștea de Munte.

Este de precizat faptul că, dintre obiectivele precizate mai sus, numai monumentul istoric Sarmizegetusa Regia - Grădiștea de Munte a fost preluat în administrarea directă a Consiliului Județean Hunedoara, ca urmare a Hotărârii Guvernului nr. 1237/2012. Ca un bun administrator, Consiliul Județean Hunedoara a alocat fondurile necesare, și a înființat un serviciu public de administrare aflat în subordinea, coordonarea și finanțarea consiliului județean, prin intermediul căruia sunt derulate activitățile propriu-zise de administrare, întreținere și punere în valoare. Ca rezultat concret, Sarmizegetusa Regia - Grădiștea de Munte, constituie un exemplu de bune practici în ceea ce privește administrarea propriu-zisă a monumentului UNESCO, punerea lui în valoare, dar și în ceea ce privește conlucrarea cu celelalte instituții cu responsabilități în domeniu (de amintit aici: Muzeul Național de Istorie din Cluj-Napoca, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, Institutul Național al Patrimoniului, Direcția Județeană pentru Cultură și Culte Hunedoara, etc.).

În acest cadru instituțional, Consiliul Județean Hunedoara și Institutul Național al Patrimoniului au încheiat un protocol de colaborare și un contract de presări servicii privind elaborarea de "Studii și investigații (etapa I și II) și DALI (etapa III) pentru monumentul istoric situl arheologic Sarmizegetusa - punct Dealul Grădiștii, monument istoric de importanță națională și universală, înscris în lista monumentelor istorice și în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO". Studiile și documentațiile realizate de specialiștii INP vor sta la baza viitoarelor lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare a sitului arheologic

Sarmizegetusa Regia pe care intenționează să le deruleze Consiliul Județean Hunedoara în următorii ani. Asfaltarea drumului de acces, instaurarea unui regulament de vizitare, strict dar necesar, organizarea serviciului de pază, dublat de menținerea liniștii și ordinii publice de către efective de jandarmi, instalarea unui complex sistem de supraveghere video, organizarea unui serviciu complex care menține permanent curățenia, igiena și ordinea pe întreaga suprafață a sitului, toate acestea au făcut ca Sarmizegetusa Regia să părăsească statutul de monument abandonat, așa cum sunt celelalte cetăți în prezent și să se apropie considerabil de ceea ce înseamnă normalitatea existenței unui monument UNESCO în secolul XXI. Dacă în 2013 s-au înregistrat 23530 de vizitatori, anul 2014 aduce 34316, iar odată cu asfaltarea drumului numărul se dublează, ajungând ca în 2016 să se înregistreze un aflux de turiști de 60 900, crescând în 2017 la 70 800. Mai mult, prin măsurile luate s-a eradicat în zona administrată și în zona de protecție a monumentului, fenomenul braconajului arheologic, lucru care nu s-a întâmplat în zona celorlalte cetăți, unde fenomenul continuă să existe în paguba patrimoniului național cultural.

Pe de altă parte este de menționat faptul că, consiliul județean are intenția fermă de a accesa fonduri europene pentru lucrări specifice de conservare și restaurare, precum și activități de punere în valoare a ansamblului și siturilor istorice reprezentând cetățile dacice din Munții Orăștiei, în ideea integrării acestor obiective în circuitul turistic. Aceste lucrări se pot finanța prin granturi europene, însă aceste programe prevăd, ca o condiție de eligibilitate, dovada ca „solicitantul”, respectiv consiliul județean, să dețină calitatea de proprietar sau administrator al obiectivului de patrimoniu care face obiectul investiției.

O altă problemă importantă, care necesită soluționare este cea referitoare la suprapunerea amplasamentului cetăților dacice din Munții Orăștiei cu terenuri aflate în fondul forestier național. Monumentul istoric Sarmizegetusa Regia - Grădiștea de Munte cuprinde un areal de 18,3 ha teren pe care sunt edificate principalele construcții ce alcătuiesc ruinele fostei Sarmizegetusa Regia, în mare parte fiind zonă împădurită. De asemenea și amplasamentul celorlalte cetăți dacice din Munții Orăștiei prezintă suprapuneri cu terenuri având regim de fond forestier național, respectiv suprafața împădurită din arealul monumentelor este considerată “teren forestier proprietate publică a statului” și prin urmare este administrat de către Regia Națională a Pădurilor-ROMSILVA.

În incinta acestor situri, existența unor arbori căzuți și a unor arbori bolnavi care urmează să cadă peste părți ale monumentelor istorice pun în mare pericol starea și integritatea monumentului, dar și siguranța turiștilor, în condițiile în care asupra acestor arbori nu se pot face intervențiile de tăiere și evacuare, având în vedere reglementările codului silvic aplicabile acestor perimetre.

Precizăm faptul că, numai în ultimii 5 ani, căderile spontane și necontrolate ale arborilor, au distrus pe mai multe porțiuni acest zid de piatră de la Sarmizegetusa Regia, care reprezintă una dintre părțile cele mai însemnate ale monumentului. Zidul de piatră reprezintă o prioritate în ceea ce privește restaurarea și conservarea monumentului istoric, fiind cea mai expusă parte a

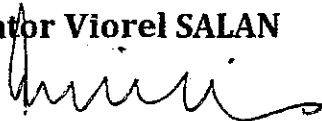
monumentului istoric la fenomenele de degradare sau deteriorare. Administratorul monumentului se află în imposibilitatea de a realiza lucrările propriu-zise de administrare, întreținere și punere în valoare a monumentului istoric, deoarece aceste lucrări, ce necesită intervenții de tăiere și evacuare, contravin amenajamentelor silvice aprobate. Aceste amenajamente nu sunt corelate cu necesitatea realizării studiilor, cercetărilor, proiectelor și a execuției lucrărilor de întreținere, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentului istoric .

Prin urmare este necesar ca suprafețele de teren pe amplasamentul cărora se află cetățile dacice din Munții Orăștiei înregistrate în Lista patrimoniului mondial UNESCO, să fie scoase definitiv din fondul forestier național, fără nici un fel de compensații sau obligații bănești, în vederea realizării studiilor, cercetărilor, proiectelor și a execuției lucrărilor de întreținere, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor.

Prin prezentul proiect de lege se dorește luarea tuturor măsurilor de natură legislativă, care să rezolve problemele identificate, precum și stabilirea altor măsuri necesare protejării patrimoniului cultural național în general. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare regimul special de protejare a cetăților dacice din Munții Orăștiei, cuprinzând ansamblul măsurilor speciale de protecție, de ordin științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic menite să asigure paza, întreținerea și reparațiile curente, inventarierea, conservarea, consolidarea și restaurarea, precum și punerea în valoare a respectivelor monumente.

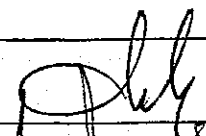

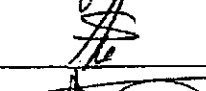
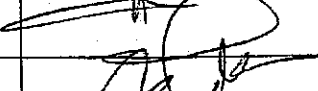
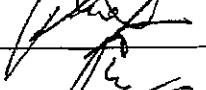
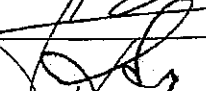

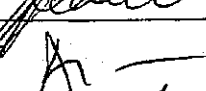
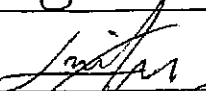
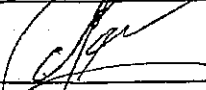

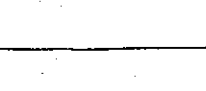
Inițiator:

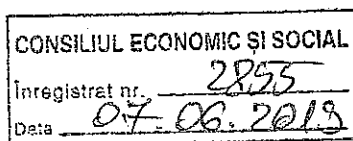
Senator Viorel SALAN

Tabel cu inițiatorii propunerii legislative
"LEGE privind regimul juridic al ansamblurilor și siturilor istorice și
arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, și unele
măsuri privind protejarea Cetăților dacice din munții Orăștie"

Nr. Crt.	Nume / Prenume	Deputat / Senator	Grupul Parlamentar	Semnătura
1	Breaz Valer-Daniel	Senator	PSD	
2	Nistor Laurențiu	Deputat	PSD	
3	Salan Viorel	Senator	PSD	
4	Intotero Natalia Elena	Deputat	PSD	
5	Resmeriță Cristian	Senator	PSD	
6	Toma Ilie	Deputat	PSD	
7	NICOLAE Ștefan	Senator	PSD	
8	APRȚIU IOAN	Dep.	PSD	
9	TUDOR HEATRICE	Dep.	PSD	
10	MARCIU OVIDIU	SENATOR	PSD	
11	SPÎRNEA LILIANA	senator	PSD	
12	BRĂDULEȘIU LAYIMIA	SENATOR	PSD	
13	Stocheș Cătălina	SENATOR	PSD	
14	MIREA SIMINICA	SENATOR	PSD	
15	MOGA NICOLAE	SENATOR	P.S.A.	
16	ARGUMENTU THOMAS	SENATOR	PSD	

17	WIEBER MIHAI	DEP	PSA	
18	WODOS VAMU	DEP	PSD	
19	VEATA EUGEN	DEP	PSD	
20	Poerica Cristiea	PSD	DEP	
21	IRIZA SCARLAT	DEP	PSD	
22	ICEA VASILE	SEN	PSD	
23	MARILU LIVIU	SEN.	PSD	
24	TUSA DIANA	DEPUTAT	PSD	
25	ROZINARU EUGEN	DEPUTAT	PSD	
26	Raculescu Alexanda	deputat	PSD	
27	Poni Adrian Ani	deputat	PSD	
28	POP LIVIU MARIAN	SENATOR	PSD	
29	Fifor Mihai	SENATOR	PSD	
30	PAVEL MIHAI ANSOAR	SENATOR	PSD	
31	Brailoiu Tit Anu	Senat	PSD	
32	Oprea Stefan Rodu	Senat	PSD	
33				
34				
35				

Parlamentul României

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind regimul juridic al ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, și unele măsuri privind protejarea Cetăților dacice din munții Orăștie

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Art.I

(1) Județele, ca unități administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora se află monumentele istorice de tipul ansambluri și siturile istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, și care nu sunt înscrise în domeniul public al statului, ori în domeniul public local al comunelor, orașelor și municipiilor, au obligația să preia, să inventarieze și să înscrie în domeniul public al unității administrativ teritoriale bunurile, și să asigure administrarea acestora, în condițiile art. 867 - 870 Cod civil și ale prevederilor Legii nr.213/ 1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Administrarea ori gestionarea monumentelor istorice și a arealului acestora aflate în competența de administrare a unităților administrativ teritoriale se pot atribui în gestiunea sau administrarea directă a instituțiilor publice sau a serviciilor publice specializate, în condițiile Legii nr. 215/2001, a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Două sau mai multe unități administrativ teritoriale se pot asocia în condițiile prevederilor Legii nr.215/ 2001, a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea participării la programe și proiecte comune, ori pot să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, formând asociații de dezvoltare intercomunitară, cu personalitate juridică, de drept privat și de utilitate publică, în vederea gestionării în comun a infrastructurii specifice punerii în valoare a bunurilor monumente istorice, cu respectarea prevederilor art.35 din Legea

nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Județele, ca unități administrativ-teritoriale, prin consiliile județene, au obligația să protejeze, să conserve și să pună în valoare monumentele aflate în administrare, inclusiv prin activități de publicitate și desfășurarea de activități de natură economică în ceea ce privește editarea și valorificarea prin standuri proprii de material de popularizare în scopul cunoașterii, educării, promovării și cercetării monumentelor istorice.

(5) Județele, ca unități administrativ-teritoriale, prin consiliile județene, au obligația să stabilească mijloacele de protecție și pază a arealului monumentelor istorice și să monitorizeze punerea în aplicare a acestora, colaborând cu organismele implicate în aceste activități.

(6) Întreținerea, folosirea, exploatarea și punerea în valoare a monumentelor istorice de către unitățile administrativ teritoriale se face cu respectarea prevederilor Legii nr.422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr.182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale Ordonanței Guvernului nr.43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri ca zone de interes național și ale Ordonanței Guvernului nr.47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecția a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO.

(7) Județele, ca unități administrativ-teritoriale, prin consiliile județene, au obligația întreținerii terenurilor aferente zonei administrate, a căilor de acces pe traseele de vizitare, a înlăturării vegetației care pune în pericol monumentele sau aspectul general al monumentelor, cu respectarea normelor silvice în vigoare.

(8) Prin excepție de la art.35 și 36 din Legea nr.46/2008, Codul Silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare, terenurile aflate în fond forestier național pe amplasamentul cărora se află zona de sit (zona 1) a cetăților dacice din Munții Orăștiei înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO și zona lor de protecție (zona 2) se scot definitiv din fondul forestier național, fără plată și fără compensare.

(9) Delimitarea zonei de sit (zona 1 și 2) care se scoate din fondul forestier național, se face în baza coordonatelor comunicate de către Institutul Național al Patrimoniului.

Art.II

(1) În cazul în care nu se identifică proprietarul terenurilor aferente ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, unitățile administrativ teritoriale au obligația să preia, să inventarieze și să le înscrie în domeniul public al unității administrativ teritoriale bunurile, după aplicarea procedurilor prevăzute la art.1137 – 1139 Cod Civil, în calitate de titulari al dreptului de vacanță succesorală și declararea acestora de interes public.

(2) În situația în care proprietarul terenurilor aferente ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO intenționează să renunțe la drepturile sale reale imobiliare, acesta va face declarația notarială prevăzută de art.889 Cod Civil, urmând ca înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, să fie cerută de unitatea administrativ teritorială de pe teritoriul căreia se află terenul, în baza hotărârii consiliului.

(3) În situația în care proprietarul nu intenționează să renunțe la proprietatea terenurilor aferente ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, acestea pot fi expropriate de către Județe, ca unități administrativ-teritoriale, prin derogare de la prevederile art.5 al Legii nr.33/1994, republicată privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică.

Art.III

(1) Finanțarea lucrărilor de reparație, întreținere curentă, punere în valoare, cercetare, restaurare, consolidare și conservare a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial sunt în sarcina proprietarilor, administratorilor sau a titularilor altor drepturi reale, după caz.

(2) În cadrul planurilor anuale de protecție și gestiune, unitățile administrativ teritoriale sunt obligate să prevadă modalitatea concretă de finanțare a activităților și lucrărilor asupra monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial, inclusiv propuneri referitoare la finanțarea din fonduri europene.

(3) Administratorul poate susține sau cofinanța, în limita bugetului alocat, și realizarea unora din activitățile cuprinse în planurile de protecție și gestiune, în baza proiectelor aprobate de autoritățile județene și locale.

Art.IV

(1) Lucrarile de reparație, întreținere curentă, punere în valoare, cercetare, conservare, consolidare și restaurare a cetăților sunt în sarcina proprietarilor, deținătorilor și a titularilor altor drepturi reale, după caz.

(2) Obiectivele și condițiile pentru realizarea lucrărilor prevăzute la alin.(1) se stabilesc prin Programul de protecție și gestiune al cetăților dacice, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și identității naționale, la propunerea unităților administrativ teritoriale, cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Programul de protecție și gestiune al cetăților dacice cuprinde măsuri având caracter administrativ și tehnic cu privire la cetăți, la zona lor de protecție, indiferent de forma de proprietate corespunzătoare acestora.

(4) Realizarea Programului de protecție și gestiune al cetăților dacice se detaliază prin planuri de protecție și gestiune, elaborate de unitățile administrativ teritoriale care le au în proprietate, cu consultarea publică a titularilor altor drepturi

reale asupra cetăților, după caz, a consiliilor locale respective, precum și a Administrației Parcului Natural Grădiștea Muncelului-Cioclovina.

(5) Planurile de protecție și gestiune cuprind măsurile cu caracter administrativ și tehnic specifice pentru fiecare cetate, aflată pe teritoriul de competență al consiliului județean respectiv, incluzând măsurile care se impun a fi luate, în urma evaluării stării de conservare a cetăților.

(6) Planul de protecție și gestiune se întocmește în conformitate cu Metodologia și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, care se aprobă prin hotărâre a guvernului, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(7) Măsurile cu caracter tehnic și administrativ sunt, după caz, cele care privesc aspectele de natură juridică, realizarea cadastrului, stabilirea zonelor de protecție sau a zonelor protejate, realizarea studiilor, cercetărilor, expertizelor, proiectelor și a execuției lucrărilor de întreținere, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice.

Art.V

Finanțarea lucrărilor de la art.IV se asigură din:

- a) sume alocate cu această destinație, din bugetele proprii ale județelor Hunedoara și Alba, în limita sumelor prevăzute anual în bugetele respective;
- b) sume alocate de la bugetul de stat, prin bugetul unităților administrativ teritoriale, pentru lucrările de restaurare, în limita sumelor prevăzute anual în buget;
- c) fonduri europene;
- d) sume alocate din alte fonduri sau din alte surse constituite potrivit legii;
- e) sume alocate de organisme internaționale, precum și de organizații neguvernamentale;
- f) sume provenite din sponsorizări, donații și alte liberalități.

Art.VI

În vederea protejării cetăților dacice și pentru respectarea prevederilor legale în acest domeniu, unitățile administrativ teritoriale au următoarele atribuții:

- a) cooperează în cadrul structurii de administrare, cu organisme și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării monumentelor istorice;
- b) colaborează cu titularii altor drepturi reale asupra cetăților, precum și cu Administrația Parcului Natural Grădiștea Muncelului – Cioclovina, pentru punerea în aplicare a planurilor anuale de protecție;
- c) finanțează, în condițiile legii, din bugete proprii, lucrările de reparație, de întreținere curentă și de punere în valoare a cetăților;
- d) includ obiectivele specifice prevăzute în Programul de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial în programele și planurile de dezvoltare economică-socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, finanțate de la bugetul de stat sau local, din fonduri externe nerambursabile și din alte surse, în condițiile legii;

e) iau măsurile tehnice și administrative necesare pentru prevenirea degradării stării de conservare a cetăților, în colaborare cu direcțiile județene pentru cultură ale județelor Hunedoara și Alba;

f) monitorizează și controlează aplicarea metodologiilor și a reglementărilor legale cu privire la protejarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, a programelor și planurilor de protecție și gestiune;

g) înființează în structura aparatului propriu sau în afara aparatului propriu, compartimente specializate sau posturi, ori, după caz, înființează și organizează instituții publice sau servicii publice specializate, și stabilesc măsuri sau sarcini de serviciu precise în domeniul protejării monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial;

h) emit autorizația de construire în conformitate cu avizul Ministerului Culturii și Identității Naționale, în vederea executării tuturor lucrărilor de conservare, restaurare, consolidare și punere în siguranță a cetăților;

i) asigură, împreună cu direcțiile județene pentru cultură, aplicarea siglei "Monument istoric înscris în Lista patrimoniului mondial" și controlează întreținerea acesteia;

j) urmăresc aplicarea măsurilor de pază și protecție a cetăților.

Art. VII

(1) Alocarea de la bugetul de stat a sumelor aferente Programului de protecție și gestiune al cetăților dacice, formulate și asumate de unitățile administrativ teritoriale, se realizează, anual, în perioada 2020-2024, prin bugetul unităților administrativ teritoriale, în limita sumei aprobate cu această destinație, după aprobarea prin ordin al ministrului culturii și identității naționale a acestuia.

(2) Pentru realizarea acțiunilor și obiectivelor din Programul de protecție și gestiune al cetăților dacice, alocațiile de la bugetul de stat pentru unitățile administrativ teritoriale se cuprind, în condițiile legii, în bugetul acestora la titlul «Alte cheltuieli».

(3) Pentru acțiunile și obiectivele derulate la nivelul unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, alocațiile de la bugetul de stat se cuprind în bugetul unităților administrativ teritoriale la titlul «Transferuri între unități ale administrației publice» și se acordă sub formă de transfer către bugetele locale.

Art. VIII

Prin derogare de la art. 58 din Legea privind finanțele publice locale nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, sumele rămase neutilizate la sfârșitul anului bugetar de către unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale se raportează și rămân la dispoziția acestora, urmând a fi utilizate cu aceeași destinație. În anii următori, până la finalizarea obiectivelor de investiții, proiectelor și acțiunilor, dar nu mai târziu de sfârșitul anului 2024. Sumele rămase neutilizate după finalizarea obiectivelor de investiție și acțiunilor se restituie la bugetul de stat, dar nu mai târziu de sfârșitul anului 2024.

Art. IX

(1) Beneficiarii sumelor alocate conform art.VII răspund, potrivit legii, de organizarea și derularea procedurilor de atribuire a contractelor de bunuri/servicii/lucrări în conformitate cu prevederile legale privind achizițiile publice, de respectarea prevederilor legale privind aprobarea documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice, precum și de modul de utilizare a sumelor repartizate potrivit destinației pentru care au fost alocate.

(2) Beneficiarii au obligația să transmită lunar Ministerului Culturii și Identității Naționale un raport privind calendarul acțiunilor, precum și stadiul acestora.

(3) În completarea sumelor alocate de la bugetul de stat, beneficiarii finanțării pot aloca, în condițiile legii, sume din bugetele proprii, pentru finanțarea acțiunilor și obiectivelor de investiții.

Art.X

(1) În zonele care cuprind cetățile dacice înscrise în Lista patrimoniului mondial și zonele lor de protecție se interzice efectuarea oricăror lucrări care pot afecta siturile arheologice, în absența certificatului de descărcare de sarcină arheologică.

(2) În zonele de la alin.(1) se interzice accesul cu detectoare de metale sau utilizarea lor.

(3) Nerespectarea prevederilor alin.(1) – (2) constituie infracțiuni și se pedepsesc potrivit Ordonanței Guvernului nr. 43 din 30 ianuarie 2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la care se poate adăuga un spor de 6 luni.

Art. XI

(1) Prin derogare de la Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările ulterioare, statuile, monumentele, ansamblurile și siturile istorice și arheologice pot fi transferate din domeniul public al statului în domeniul public local, în scopul administrării, întreținerii, restaurării, consolidării, conservării și punerii în valoare, după caz, prin hotărâre a Guvernului.

(2) Dacă după o perioadă de 7 ani direcțiile județene pentru cultură constată neîndeplinirea condițiilor, scopului și a obligațiilor privind executarea lucrărilor prevăzute la alin.(1), bunurile revin în domeniul public al statului.

(3) Hotărârile Guvernului privind atestarea domeniului public local vor fi modificate sau completate, după caz, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a hotărârilor de Guvern prevăzute la alin.(1).

(4) Operațiunile de înscriere în cartea funciară aferente vor fi efectuate în termen de 90 de zile de la adoptarea hotărârilor prevăzute la alin.(3).

Art.XII.

Prezenta lege nu se aplică ansamblurilor și siturilor istorice și arheologice care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO și al căror regim juridic a fost stabilit prin alte reglementări.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor articolului 75 și ale articolului 76 alineatul (2) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR,**

**PREȘEDINTELE
SENATULUI,**

**Călin- Constantin- Anton
Popescu-Tăriceanu**